

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie V./2018
Senát II

Nález:

spisová značka	II. ÚS 569/2017
populárny názov	Náhrada trov pri zastavení konania
sudca spravodajca	Lajos Mészáros
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	20.03.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov
analytická právna veta	Pri použití § 146 ods. 2 prvej vety Občianskeho súdneho poriadku treba otázku, či účastník konania zaviniť, že konanie muselo byť zastavené, posudzovať podľa procesného výsledku. Ak došlo k zastaveniu konania v dôsledku späťvzatia návrhu, možno odporcovi uložiť povinnosť nahradiť trovy zastaveného konania v prípade, ak pre jeho správanie bol vzatý späť návrh, ktorý bol podaný dôvodne.
skutkový stav a základné fakty	Žalobca podal proti sťažovateľke ako žalovanej žalobu o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti s návrhom na nariadenie predbežného opatrenia. Žaloba sa týkala pozemku vedeného ako orná pôda – 15 749 m ² v okrese Nitra. Pred začatím prvého pojednávania vzal žalobca žalobu späť s odôvodnením, že po začatí konania došlo k zápisu jeho vlastníckeho práva, lebo katastrálny odbor Okresného úradu Nitra vyhovel protestu prokurátorky Okresnej prokuratúry Nitra (ďalej len „prokurátorka“) podanému proti rozhodnutiu, ktorým bol povolený vklad vlastníckeho práva k spornému pozemku v prospech sťažovateľky, a pretože následne si uplatnil voči nemu predkupné právo štát. Žalobca súčasne požiadal o vrátenie súdneho poplatku a o priznanie náhrady trov konania, pretože nezaviniť zastavenie konania. Uznesením Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 10 C 482/2015 z 5. decembra 2016 bolo konanie zastavené a žalobcovi bola priznaná náhrada trov konania v rozsahu 100 %. Okresný súd v uznesení uviedol, že rozhodol v zmysle § 256 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Konštatoval, že žalobca vzal žalobu späť z dôvodu, že po začatí konania bol rozhodnutím správneho orgánu zapísaný ako vlastníč sporného pozemku, pričom následne si voči nemu uplatnil predkupné právo štát, a preto žalobca nezaviniť zastavenie konania. Naopak, sťažovateľka vlastnícke právo žalobcu popierala a aktívne sa bránila aj proti konaniam na príslušných správnych orgánoch vo veci určenia

	<p>vlastníckeho práva.</p> <p>Na základe odvolania sťažovateľky uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Co 139/2017 z 30. marca 2017 bolo uznesenie okresného súdu potvrdené v napadnutom výroku o náhrade trov konania. Krajský súd sa stotožnil s napadnutým výrokom týkajúcim sa priznania náhrady trov žalobcovi v rozsahu 100 %. Podľa neho je potrebné akceptovať predovšetkým to, že žalobca nemal inú právnu možnosť na ochranu svojich vlastníckych práv, než podať žalobu o určenie vlastníckeho práva. V tom čase bol právny stav taký, že na základe rozhodnutia o povolení vkladu bola ako vlastníčka zapísaná sťažovateľka, a preto existoval naliehavý právny záujem žalobcu na požadovanom určení jeho vlastníckeho práva, ktoré sťažovateľka neuznávala. O nároku žalobcu na určenie vlastníckeho práva bolo rozhodnuté na základe protestu prokurátorky v inom, správnom konaní, a to vyhlásením absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy, ktorou sťažovateľka od žalobcu pozemok získala. Žalobca týmto úspešným protestom zo strany prokurátorky následne prestal mať naliehavý právny záujem na požadovanom určení, pretože vlastníctvo k spornému pozemku mu bolo prinavrátené. Logickým vyústením tohto procesu, ktorý nemohla ovplyvniť žiadna zo strán konania, bolo následné späťvzatie žaloby, ktorá však bola podaná dôvodne.</p> <p>Podľa názoru sťažovateľky z uznesení okresného súdu a krajského súdu je zrejmá existencia rozporu právnych argumentov a skutkových okolností s pravidlami formálnej logiky, resp. až extrémna nelogickosť so zreteľom na preukázané skutkové a právne okolnosti, ako aj absencia jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky relevantné právne a skutkové otázky.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Z uznesenia okresného súdu č. k. 10 C 482/2015-232 z 5. decembra 2016 vyplýva, že ním bolo konanie zastavené a žalobcovi bola priznaná náhrada trov konania v rozsahu 100 %, a to s poukazom na § 256 ods. 1 Civilného sporového poriadku s tým, že žalobca späťvzatím žaloby z dôvodu, že po začatí konania bol rozhodnutím správneho orgánu zapísaný ako vlastníč sporného pozemku (pričom následne si voči nemu uplatnil predkupné právo štát), zastavenie konania nezavinil. Naopak, sťažovateľka vlastnícke právo žalobcu popierala a aktívne sa bránila aj proti konaniam na príslušných správnych orgánoch vo veci určenia vlastníckeho práva žalobcu. Sťažovateľka svojím správaním teda zavinila späťvzatie žaloby a následné zastavenie konania. Žaloba bola pritom podaná dôvodne. Z uznesenia krajského súdu č. k. 5 Co 139/2017-312 z 30. marca 2017 vyplýva, že ním bolo potvrdené uznesenie okresného súdu č. k. 10 C 482/2015-232 z 5. decembra 2016 vo výroku o trovách konania.</p> <p>Sťažovateľka je presvedčená, že späťvzatie žaloby a následné zastavenie konania nijako procesne nezavinila, a preto ani nemala byť zviazaná k náhrade trov konania vzniknutých žalobcovi.</p> <p>Ústavný súd predovšetkým konštatuje z právneho hľadiska, že § 256 ods. 1 Civilného sporového poriadku (na základe ktorého všeobecné súdy otázku náhrady trov posudzovali) je z obsahového hľadiska v podstate zhodný so skorším § 146 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, ktorý stratil účinnosť 30. júna 2016. Niet preto dôvodu neaplikovať ustálenú judikatúru všeobecných súdov, ktorá sa týka § 146 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.</p> <p>Pri použití § 146 ods. 2 prvej vety Občianskeho súdneho poriadku treba otázku, či účastník konania zavinil, že konanie muselo byť zastavené, posudzovať podľa procesného výsledku. Ak došlo k zastaveniu konania v dôsledku späťvzatia návrhu, možno odporcovi uložiť povinnosť nahradiť trovy zastaveného konania v prípade, ak pre jeho správanie bol vzatý späť návrh, ktorý bol podaný dôvodne.</p> <p>Z pohľadu ústavného súdu treba súhlasiť so všeobecnými súdmi v tom, že v čase</p>

	<p>podania určovacej žaloby žalobca naozaj nemal inú právnu možnosť domôcť sa ochrany svojich práv, a preto treba z procesného aspektu urobiť záver, že žaloba bola podaná dôvodne (to sa samozrejme môže, ale nemusí vzťahovať na hmotnoprávnu dôvodnosť žaloby, ktorá sa však v takomto prípade neskúma a neposudzuje). Naproti tomu z argumentácie krajského súdu vôbec nevyplýva, akým správaním (čím) mala sťažovateľka procesne zaviniť potrebu späťvzatia žaloby a následného zastavenia konania.</p> <p>V danom prípade je nesporné, že postoj sťažovateľky k podanej žalobe bol po celý čas trvania konania nezmenený, pretože sťažovateľka po celý čas trvania konania so žalobou nesúhlasila. Skutočnosť, že žalobca prestal mať naliehavý právny záujem na požadovanom určení vlastníckeho práva v dôsledku zrušenia rozhodnutia o vklade vlastníckeho práva sťažovateľky na základe protestu prokurátorky nemožno hodnotiť ako procesné zavinenie sťažovateľky na potrebe späťvzatia žaloby a následného zastavenia konania.</p> <p>Podľa názoru ústavného súdu krajský súd nerozlišuje dôsledne medzi procesným zavinením sťažovateľky na potrebe podať žalobu a jej procesným zavinením na potrebe vziať žalobu späť a na následnom zastavení konania. Kým potrebu podať žalobu sťažovateľka svojim negatívnym postojom vo veci samej procesne nepochybne zavinila, zatiaľ otázka, či a akým spôsobom procesne zavinila potrebu späťvzatia žaloby a následného zastavenia konania, zostala zo strany krajského súdu nezodpovedaná.</p> <p>Treba dodať, že sťažovateľka dôvodne poukazuje na iné uznesenie krajského súdu (č. k. 5 Co 736/2016-236 z 22. decembra 2016), v ktorom v jej obdobnej veci (kde ju žaloval iný vlastník iného pozemku v analogických súvislostiach) bol vyslovený podstatne odlišný právny názor v otázke náhrady trov konania. Nie je pritom bez významu, že rozhodoval ten istý senát krajského súdu.</p> <p>Z pohľadu ústavného súdu prichodí v tejto súvislosti konštatovať, že zmena právneho názoru v obdobnej veci bez akéhokoľvek vysvetlenia zo strany súdu, prečo k zmene došlo, sa javí ako arbitrárnosť (svojevôľa) a je zásahom do princípu právnej istoty ako súčasťou právneho štátu, keďže tento princíp predpokladá, že skutkovo obdobné veci budú obdobne právne posudzované. Napokon nie je bez významu ani skutočnosť, že porušenie žalobcom tvrdeného predkupného práva štátu v nijakom prípade nemohla zaviniť sťažovateľka. To, že žalobca (podľa vlastného tvrdenia) o predkupnom práve v čase uzatvorenia kúpnej zmluvy nevedel, na uvedenom závere nič nemení.</p> <p>Vychádzajúc zo všetkých uvedených skutočností, došlo preto k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu). Zároveň to znamená, že už nie je potrebné osobitne sa zaoberať namietaným porušením čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy, ako aj čl. 1 dodatkového protokolu.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Krajský súd v Nitre uznesením sp. zn. 5 Co 139/2017 z 30. marca 2017 porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Uznesenie Krajského súdu v Nitre č. k. 5 Co 139/2017-312 z 30. marca 2017 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.</p> <p>Sťažovateľovi priznal náhradu trov konania.</p>
použitá odkazy na	

relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEF a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	trovy konania konanie-zastavenie

Uznesenie:

spisová značka	II. ÚS 731/2017
populárny názov	Právo na ustanovenie tlmočníka
sudca spravodajca	Ľudmila Gajdošíková
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	20.12.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 47 ods. 4 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 3
analytická právna veta	Právo na ustanovenie tlmočníka neprislúcha obvinenému, ktorý dostatočne rozumie jazyku a hovorí jazykom, v ktorom sa konanie vedie, preto nepostačuje len formálne vyhlásenie obvineného smerujúce k požiadavke bezplatného ustanovenia tlmočníka, keďže dôkazné bremeno preukázať opodstatnenosť takejto požiadavky smeruje proti obvinenému s oprávnením kompetentného vnútroštátneho orgánu rozhodnúť o dôvodnosti prednesenej žiadosti.
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ bol uznesením krajského súdu vzatý do vydávacej väzby. Keďže v priebehu konania podľa svojho tvrdenia nerozumel tomu, čo hovoril vo veci konajúci sudca, požiadaval o pribratie do konania „prekladateľa“ (pravdepodobne mal na mysli tlmočníka, pozn.) z jazyka slovenského do jazyka českého, pretože nerozumie slovenskému jazyku (nerozumie určitým slovám a jednotlivým úkonom, pozn.). Krajský súd však rozhodol, že „prekladateľa“ nepriberie. Sťažovateľ preto žiadal, aby táto vec bola predložená najvyššiemu súdu, aby ten rozhodol, či má právo na „prekladateľa“. Krajský súd tento návrh odmietol a vo veci ďalej pojednával, no keďže sťažovateľ nerozumel, tak sa k veci nevyjadroval. Sťažovateľ zastáva názor, že týmto došlo k porušeniu jeho práva na obhajobu. Uvádza, že je českej národnosti, v Českej republike sa narodil a navštevoval tam aj základnú školu, naučil sa tam aj svoj materinský jazyk. Napriek tomu, že na Slovensku žil od roku 1993, väčšinu času trávil v Českej republike, kde bol aj Okresným súdom v Sokolove pozbavený spôsobilosti na právne úkony. Uvedené rozhodnutie bolo uznané Krajským súdom v Bratislave č. k. 1 Cudz 37/2014-25 z 5. júna 2014. Uvádza, že aj keď mal na Slovensku živnosť, nepodnikal a ani žiadne daňové priznania nepodával. V styku s rodinou a priateľmi používa český jazyk.</p> <p>Sťažovateľ proti uzneseniu krajského súdu podal prostredníctvom právneho zástupcu sťažnosť. Najvyšší súd však jeho sťažnosť zamietol, a tým podľa jeho názoru potvrdil, že bol vzatý do vydávacej väzby bez toho, aby porozumel obsahu vykonávaných úkonov a mal dostatok informácií na uplatnenie práva na obhajobu. Týmto postupom najvyšší súd podľa neho porušil jeho právo podľa čl. 6 ods. 3 písm. e) dohovoru, a preto „tento proces o EZR nebol spravodlivý“. Zároveň zastáva názor, že bolo porušené aj jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého súčasťou je aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia.</p>
z odôvodnenia	K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa napadnutým uznesením krajského súdu

Proti napadnutému uzneseniu krajského súdu bol prípustný riadny opravný prostriedok sťažnosť. Právomoc poskytnúť ochranu označeným – právam sťažovateľa vo vzťahu ku krajskému súdu mal preto najvyšší súd v rámci konania o sťažnosti, týmto je teda vylúčená právomoc ústavného súdu. Sťažovateľ právo podať sťažnosť proti napadnutému uzneseniu krajského súdu využil a najvyšší súd o nej riadne rozhodol. Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie.

K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa napadnutým uznesením najvyššieho súdu

Vzhľadom na skutočnosť, že ochrana práv a slobôd súvisiaca s rozhodovaním všeobecných súdov o zákonnosti väzby, resp. jej ďalšieho trvania, spadá ratione materiae pod ochranu garantovanú prostredníctvom čl. 17 ústavy a čl. 5 dohovoru, ktoré obsahujú základné hmotné a tiež procesné atribúty osobnej slobody vrátane práva na súdnu ochranu pri jej pozbavení (obdobne pozri III. ÚS 135/04, III. ÚS 108/06), ústavný súd odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť v časti, v ktorej sa sťažovateľ domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu, z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti. Ústavný súd sa preto zaoberal len sťažovateľom namietaným porušením jeho základného práva podľa čl. 47 ods. 4 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 3 písm. e) dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Ústavný súd si pre účely preskúmania sťažovateľom namietaného porušenia označených práv zaobstaral zápisnicu krajského súdu o výsluchu sťažovateľa z 25. mája 2017 vrátane uznesenia krajského súdu, ako aj zápisnicu o neverejnom zasadnutí najvyššieho súdu zo 16. júna 2017 a jeho uznesenie.

Z predložených listín ústavný súd zistil, že najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Tost 20/2017 zo 16. júna 2017 potvrdil uznesenie krajského súdu, ktorým krajský súd vzal sťažovateľa na základe návrhu Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici (ďalej len „krajská prokuratúra“) do vydávacej väzby podľa § 17 ods. 1 s použitím § 16 ods. 1 zákona č. 154/2010 Z. z. o európskom zatýkacom rozkaze v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o EZR“), pričom táto väzba mala trvať do pominutia dôvodov väzby, v ktorej sa sťažovateľ nachádzal z dôvodu trestného stíhania vedeného Okresnou prokuratúrou Zvolen sp. zn. 3 Pv 487/16/6611, alebo do výkonu prípadne uloženého trestu odňatia slobody v tomto konaní.

Zo zápisnice o výsluchu vyplýva, že sťažovateľovi bol návrh krajskej prokuratúry na jeho vzatie do vydávacej väzby predložený pred výsluchom za prítomnosti jeho právneho zástupcu, keďže sa sťažovateľ vyjadril, že nevie, či tento návrh dostal skôr. Následne sťažovateľ požiadal krajský súd o pribratie tlmočníka z dôvodu, že nerozumie odborným výrazom a právnym výrazom a nerozumie dobre ani po slovensky. Krajský súd však tento návrh opatrením zamietol s prihliadnutím na to, že o návrhu sťažovateľa o pribratie tlmočníka už bolo v predmetnom konaní rozhodované, pričom poukázal na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tost 9/2017 z 23. marca 2017, z ktorého vyplýva, že o tejto otázke bolo už právoplatne rozhodnuté uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tost 3/2017 zo 6. februára 2017, ktorý potvrdil uznesenie krajského súdu sp. zn. 4 Ntc 1/2017 z 27. januára 2017, ktorým krajský súd rozhodol, že tlmočníka do českého jazyka nepriberá. V ďalšej časti krajský súd po prečítaní relevantných listinných pokladov a umožnení sťažovateľovi sa k nim vyjadriť (sťažovateľ vyhlásil, že sa nevyjadruje, pretože nerozumie, pozn.) požiadal strany o záverečné reči. Napriek námietke sťažovateľa, že sa k predmetnej veci nevyjadroval, zo zápisnice o jeho výsluchu vyplýva, že napokon predniesol záverečnú reč, v ktorej sa k veci vyjadril. Krajský súd potom uznesením rozhodol o jeho vzatí do vydávacej väzby, v odôvodnení ktorého sa vysporiadal aj s k námietkou sťažovateľa týkajúcou sa toho, že do konania mal byť pribratý

tlmočník z jazyka slovenského do jazyka českého.

Krajský súd túto námietku „nepovažoval za relevantnú, a preto jej nevyhovel. V tomto smere je potrebné poukázať na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tost/3/2017 zo dňa 06. 02. 2017, vydané v obdobnom konaní predchádzajúcom konaniu o predmetnom európskom zatýkacom rozkaze, kde súd jednoznačne dospel k záveru, že ako slovenský štátny občan majúci trvalý pobyt od 30. júna 1993 v Lučenci, vedeniu konania v slovenskom jazyku rozumie a nie je dôvod na pribratie tlmočníka do konania.“

Podmienkou vzniku základného práva na tlmočníka podľa čl. 47 ods. 4 ústavy je vyhlásenie oprávnenej osoby, že neovláda jazyk, v ktorom sa konanie vedie. Toto vyhlásenie o neovládaní jazyka však podlieha dôkaznej povinnosti, ktorá zaťažuje osobu uplatňujúcu právo na tlmočníka. Ústavný súd túto požiadavku vyvodil z case-law Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý interpretoval podmienky realizácie práva podľa čl. 6 ods. 3 písm. e) dohovoru v rozhodnutí K. c. Francúzsko (rozhodnutie o sťažnosti č. 10210/82), kde jasne uviedol, že toto právo neprislúcha obvinenému, ktorý dostatočne rozumie jazyku a hovorí jazykom, v ktorom sa konanie vedie, preto nepostačuje len formálne vyhlásenie obvineného smerujúce k požiadavke bezplatného ustanovenia tlmočníka, keďže dôkazné bremeno preukázať opodstatnenosť takejto požiadavky smeruje proti obvinenému s oprávnením kompetentného vnútroštátneho orgánu rozhodnúť o dôvodnosti prednesenej žiadosti. Európsky súd pre ľudské práva tak v mnohých prípadoch kvalifikoval námietku porušenia čl. 6 ods. 3 písm. e) dohovoru ako zjavne neopodstatnenú alebo neodôvodnenú na základe skutočnosti, že podľa jeho názoru znalosť jazyka konajúceho súdu bola u obvineného dostatočná na to, aby bolo možné proces vedený proti nemu považovať za spravodlivý (napr. *Güngör v. Nemecko*, rozhodnutie zo 17. 5. 2001, sťažnosť č. 31540/96; *Hovanesian v. Bulharsko*, rozsudok z 21. 12. 2000, sťažnosť č. 31814/03; *Katritsch v. Francúzsko*, rozsudok zo 4. 11. 2010, sťažnosť č. 22575/08). Z judikatúry tiež vyplýva, že pri úvahe, aká úroveň znalosti jazyka konajúceho súdu bola v tom-ktorom prípade potrebná, je relevantná povaha trestného činu, z ktorého bol sťažovateľ obvinený, a tiež zložitnosť „oznámení“ adresovaných sťažovateľovi (*Protopapa v. Turecko*, rozsudok z 24. 2. 2009, sťažnosť č. 16084/90). V prípade *Kamasinski v. Rakúsko*, rozsudok z 19. 12. 1989, sťažnosť č. 9783/82, súd považoval za dostatočné na zachovanie tohto práva skutočnosť, že obhajca obvineného bol schopný komunikovať aj v jazyku sťažovateľa, aj v jazyku konajúceho súdu.

Preto ak oprávnená osoba unesie dôkazné bremeno, súdu vznikne povinnosť konať – ustanoviť tlmočníka (pozri Drgonec, J. Ústava Slovenskej republiky. Teória a prax. Bratislava : C. H. Beck, 2015, s. 910 911, tiež – IV. ÚS 57/2014).

Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tost 3/2017 zo 6. februára 2017, z ktorého vychádzal najvyšší súd aj v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tost 20/2017, vyplýva, že sťažovateľ ako slovenský štátny občan, majúci trvalý pobyt od 30. júna 1993 v Lučenci vedeniu konania v slovenskom jazyku rozumie. Najvyšší súd v tejto súvislosti zistil, že sťažovateľ je živnostníkom a základnú a strednú školu absolvoval na Slovensku, kde získal aj vodičské oprávnenie. Okrem toho to, že ovláda slovenský jazyk, vyplýva podľa najvyššieho súdu aj z obsahu písomností a vyjadrení sťažovateľa.

Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa, že nerozumie odborným výrazom a právnym výrazom, ústavný súd poukazuje na to, že v konaní o jeho vzatí do vydávacej väzby mal sťažovateľ ustanoveného obhajcu, ktorý bol pri jeho výsluchu prítomný, a preto mal možnosť v prípade, ak niektorému výrazu nerozumel, požiadať o jeho vysvetlenie práve tohto obhajcu.

Vychádzajúc z uvedených zistení, prihliadajúc aj na judikatúru ústavného súdu, ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva, ústavný súd dospel k záveru, že námietky sťažovateľa o porušení jeho základného práva podľa čl. 47 ods. 4

	ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 3 písm. e) dohovoru uznesením najvyššieho súdu sú zjavne neopodstatnené. <u>Ústavný súd rozhodol:</u> Sťažnosť sťažovateľa odmietol.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	ESEP: K. c. Francúzsku (rozhodnutie o sťažnosti č. 10210/82; Güngör v. Nemecko, rozhodnutie zo 17. 5. 2001, sťažnosť č. 31540/96; Hovanesian v. Bulharsko, rozsudok z 21. 12. 2000, sťažnosť č. 31814/03; Katritsch v. Francúzsko, rozsudok zo 4. 11. 2010, sťažnosť č. 22575/08; Protopapa v. Turecko, rozsudok z 24. 2. 2009, sťažnosť č. 16084/90; Kamasinski v. Rakúsko, rozsudok z 19. 12. 1989, sťažnosť č. 9783/82;
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na tlmočníka v konaní väzba-vydávacia

spisová značka	II. ÚS 137/2018
populárny názov	Tarifná odmena advokáta
sudca spravodajca	Jana Laššáková
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	08.03.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 2 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Pri výpočte náhrady trov konania, ktoré vznikli v konaní pred ústavným súdom z titulu právneho zastúpenia viacerých osôb advokátom/advokátkou, sa výška základnej sadzby tarifnej odmeny v súlade s § 13 ods. 2 vyhlášky zníži u všetkých spoločne zastupovaných osôb o 50 %.
skutkový stav a základné fakty	Okresný súd po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (žaloba o zaplatenie) uznesením sp. zn. 14 C 323/2013 z 21. marca 2017 okrem iného rozhodol tak, že sťažovateľ a žalovaný vo 4. rade majú proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 12. apríla 2017. Okresný súd uznesením sp. zn. 14 C 323/2013 z 23. mája 2017 rozhodol o výške náhrady trov právneho zastúpenia okrem iného tak, že žalobca je povinný nahradiť sťažovateľovi a žalovanému vo 4. rade trovy právneho zastúpenia v sume 1 410,47 € v lehote do 3 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto uznesenia. Sťažovateľ a žalovaný vo 4. rade proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 14 C 323/2013 z 23. mája 2017 v časti výroku o výške náhrady trov právneho zastúpenia v sume 1 410,47 € podali riadne a včas sťažnosť (riadny opravný prostriedok), o ktorej rozhodol okresný súd uznesením sp. zn. 14 C 323/2013 z 15. augusta 2017 tak, že uznesenie z 23. mája 2017 v sťažnosťou napadnutej časti zrušil. Následne bolo rozhodnuté o výške náhrady trov právneho zastúpenia tak, že žalobca je povinný nahradiť sťažovateľovi a žalovanému vo 4. rade trovy právneho zastúpenia v sume 2 865,82 € v lehote do 3 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto uznesenia. Sťažovateľ a žalovaný vo 4. rade podali proti uzneseniu okresného súdu vydanému súdnym úradníkom riadne a včas sťažnosť

	<p>(riadny opravný prostriedok), ktorá bola uznesením okresného súdu ako nedôvodná zamietnutá.</p> <p>Nosná námietka sťažovateľa, ktorou odôvodňuje porušenie označených základných a iných práv podľa ústavy, listiny a dohovoru, spočíva v tvrdení, že okresný súd nesprávne interpretoval a aplikoval § 13 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o dmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení účinnom v rozhodujúcom období (ďalej len „vyhláška“), keď v rámci rozhodovania o výške náhrady trov spoločného právneho zastúpenia základnú sadzbu tarifnej odmeny za každý úkon právnej služby vo vzťahu k obidvom jedným a tým istým advokátom (spoločne) zastúpeným osobám, t. j. tak vo vzťahu k sťažovateľovi, ako aj vo vzťahu k žalovanému vo 4. rade, znížil o 50 %, dôsledkom čoho bol sťažovateľ na svojom (uzneseními okresného súdu sp. zn. 14 C 323/2013 z 21. marca 2017, pozn.) právoplatne priznanom nároku na plnú náhradu trov konania vrátane trov právneho zastúpenia proti žalobcovi ústavne neutržateľným spôsobom, t. j. arbitrárne, ukrátený .</p> <p>Sťažovateľ totiž za ústavne akceptovateľný spôsob aplikácie § 13 ods. 2 vyhlášky považuje ten, pri ktorom bude advokátovi prináležať plná sadzba tarifnej odmeny za zastupovanie prvej z osôb a až u všetkých ostatných osôb sa základná sadzba tarifnej odmeny zníži o 50 %. Sťažovateľ zároveň v sťažnosti namieta aj porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 323/2013 v rámci rozhodovania o náhrade trov konania potom, čo rozhodnutie o veci (žalobe) nadobudlo 20. decembra 2016 právoplatnosť, ktoré odôvodňuje zbytočnými a neprimeranými prietahmi v konaní a nesústreďenou činnosťou okresného súdu.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu vydaným súdnym úradníkom</p> <p>Sťažovateľ mal možnosť domáhať sa preskúmania uznesenia okresného súdu vydaného súdnym úradníkom využitím riadneho opravného prostriedku, a to sťažnosti, ktorú sťažovateľ napokon pred podaním (ústavnej) sťažnosti ústavnému súdu aj účinne využil, a o tejto jeho sťažnosti bolo rozhodnuté uznesením okresného súdu. Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti (vo vzťahu k uzneseniu okresného súdu vydanému súdnym úradníkom) už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.</p> <p>K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu</p> <p>Ústavný súd s poukazom na obsah citovaného odôvodnenia uznesenia okresného súdu dospel k záveru, že názor sťažovateľa o jeho arbitrárnosti zjavne neobstojí. Odôvodnenie napadnutého uznesenia okresného súdu, opierajúce sa o odôvodnenie uznesenia okresného súdu vydaného súdnym úradníkom, spĺňa všetky požiadavky vyplývajúce zo základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces vo vzťahu k odôvodneniu súdneho rozhodnutia, pretože jasne objasňuje skutkový a právny základ rozhodnutia vo veci sťažovateľa.</p> <p>Po preskúmaní uznesenia okresného súdu, proti ktorému nosná námietka sťažovateľa smeruje, ústavný súd konštatuje, že interpretáciu príslušného ustanovenia vyhlášky okresným súdom nemožno považovať za arbitrárnu či zjavne neodôvodnenú. Hoci platné znenie § 13 ods. 2 vyhlášky môže v sebe</p>

niešť istú výkladovú pochybnosť, postup, ktorý zvolil konajúci súd, keď rozhodol, že v prípade zastupovania viacerých osôb (účastníkov) advokátom patrí advokátovi tarifná odmena za zastupovanie všetkých zastúpených po jej znížení o 50 % a takto znížená odmena sa násobí počtom zastúpených osôb v konaní, zodpovedá jednak zneniu citovaného ustanovenia a jednak zodpovedá aj zaužívanej súdnej praxi (napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Sžo 105/2007 z 5. februára 2008, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 401/2014 z 28. júna 2016).

Naopak, zo žiadneho z ustanovení vyhlášky nemožno bez akýchkoľvek pochybností vyvodiť oprávnenosť súdu na postup, ktorého sa sťažovateľ dovoľáva, teda pri vyčíslení odmeny advokáta za zastupovanie viacerých osôb sčasti aplikovať § 9 ods. 1 a § 10 ods. 1 vyhlášky (pri prvom zastúpenom) a až následne pri ostatných zastúpených už postupovať podľa § 13 ods. 2 vyhlášky. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje aj na svoju ustálenú rozhodovaciu prax, podľa ktorej pri výpočte náhrady trov konania, ktoré vznikli v konaní pred ústavným súdom z titulu právneho zastúpenia viacerých osôb advokátom/advokátkou, sa výška základnej sadzby tarifnej odmeny v súlade s § 13 ods. 2 vyhlášky zníži u všetkých spoločne zastupovaných osôb o 50 % (porovnaj najmä I. ÚS 417/2010, I. ÚS 64/2011, II. ÚS 25/2011, II. ÚS 453/2010, II. ÚS 520/2010, III. ÚS 354/2010, III. ÚS 356/2010, III. ÚS 452/2010, IV. ÚS 62/2011, IV. ÚS 475/2010, IV. ÚS 277/2012).

Pokiaľ sťažovateľ vo svojej sťažnosti na podporu „správnosti“ svojho právneho názoru týkajúceho sa interpretácie a aplikácie § 13 ods. 2 vyhlášky odkazuje na „rozhodnutie ústavného súdu“ (bez uvedenia spisovej značky, pozn.), podľa odôvodnenia ktorého „prípadné znížovanie odmeny o 50 % už pri prvej z viacerých zastupovaných osôb je... negatívnym aplikačným prejavom výkladového rezidua vo vzťahu k predchádzajúcim úpravám...“, ústavný súd uvádza, že lustráciou vo svojom elektronickom informačnom systéme nezistil, že by citovaná právna veta, resp. pokračujúca časť tejto argumentácie, mala svoj pôvod v niektorom z rozhodnutí ústavného súdu, t. j. vyplynula z jeho rozhodovacej činnosti (táto podľa zistenia ústavného súdu pochádza z publikácie FIAČAN, I., KEREČMAN, P., BARICOVÁ, J., HELLENBART, V., SEDLAČKO, F. a kol. Vyhláška o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb – advokátska tarifa, komentár. Bratislava : C. H. Beck, 2015, s. 99, pozn.).

Napokon, z odôvodnenia uznesenia okresného súdu, ktorý s odkazom na uznesenie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 305/2017 z 3. mája 2017 v inej obdobnej právnej veci prebral podstatnú časť argumentácie všeobecného súdu v ústavným súdom tam preskúmanej veci vo vzťahu k aplikácii § 13 ods. 2 vyhlášky, zjavne vyplýva, ako dospel k právnemu názoru, podľa ktorého aj pri spoločnom zastúpení dvoch osôb tým istým advokátom sa odmena advokáta kráti za každý úkon právnej služby pri obidvoch z nich o 50 %. Ako sa to v odôvodnení uznesenia okresného súdu okrem iného uvádza, ak by sa pripustil právny názor sťažovateľa o tom, že § 13 ods. 2 vyhlášky je možné aplikovať iba na v poradí druhú a každú ďalšiu zo spoločne zastúpených osôb, znamenalo by to, že iba každá prvá zo spoločne zastúpených osôb by mala nárok na náhradu odmeny advokáta vo výške zodpovedajúcej 100 % základnej sadzby tarifnej odmeny. V takomto prípade ale to, ktorej zo spoločne jedným a tým istým advokátom zastúpených osôb sa prizná náhrada odmeny advokáta zodpovedajúca plnej výške základnej sadzby tarifnej odmeny a ktorým v poradí ďalším osobám už iba vo výške zodpovedajúcej 50 % základnej sadzby, by záviselo výlučne iba od toho, v ktorom poradí je v návrhu na začatie konania (žalobe) tá-ktorá osoba ako účastník označená, čo je v podstate iba vecou náhody. Táto disproporcía však podľa odôvodnenia uznesenia okresného súdu pri aplikácii § 13 ods. 2 vyhlášky spôsobom, ako to urobil okresný súd v právnej veci žaloby, odpadá, keďže každá z viacerých spoločne zastúpených osôb by mala bez ohľadu na jej označenie poradím a bez ohľadu na ich celkový počet pri priznaní nároku na plnú náhradu trov konania nárok na náhradu odmeny advokáta vo výške 50 % zo základnej sadzby tarifnej odmeny. Navyše, u

	<p>sťažovateľa, ako aj u žalovaného vo 4. rade, išlo nielen o spoločné právne zastúpenie, ale aj o spoločnú právnu obranu proti žalobou uplatnenému právu na plnenie z rovnakého právneho dôvodu (z titulu ručenia) a na rovnakom (tom istom) skutkovom základe. Podľa názoru ústavného súdu takéto odôvodnenie je potrebné považovať za plne ústavne akceptovateľné (pozri taktiež IV. ÚS 510/2012, III. ÚS 109/2017).</p> <p>Ústavný súd považuje právny záver okresného súdu za ústavne súladnú interpretáciu a aplikáciu relevantnej právnej úpravy a v tomto ohľade tento záver potom považuje aj za ústavne plne udržateľný (m. m. IV. ÚS 420/2013); v okolnostiach posudzovanej veci napadnuté uznesenie okresného súdu preto nemožno hodnotiť ako zjavne neodôvodnené a arbitrárne, ako to tvrdí sťažovateľ. Uvedené skutočnosti takto neumožňujú prijať záver o porušení označeného základného práva podľa ústavy, listiny a práva podľa dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu. Berúc do úvahy tieto okolnosti veci, ústavný súd rozhodol tak, že sťažnosť v tejto časti už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.</p> <p>K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy uznesením okresného súdu</p> <p>V súvislosti s tvrdným zásahom do označeného základného práva však ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na záver okresného súdu, podľa ktorého sťažovateľ na svojom nároku na plnú náhradu trov konania vrátane trov právneho zastúpenia nie je ukrátený (trovy právneho zastúpenia sú vypočítané správne), nemožno uvažovať o zásahu do tohto základného práva. Ústavný súd rozhodol tak, že sťažnosť aj v tejto časti už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.</p> <p>K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu</p> <p>Zo sťažnosti, z jej príloh, ako aj zo zistenia ústavného súdu vyplýva, že o náhrade trov konania bolo rozhodnuté uznesením okresného súdu sp. zn. 14 C 323/2013 z 21. marca 2017, ktoré nadobudlo právoplatnosť 12. apríla 2017, a o výške náhrady trov konania (sťažovateľa a žalovaného vo 4. rade) bolo rozhodnuté uznesením okresného súdu vydaným súdnym úradníkom, ktoré v spojení s uznesením okresného súdu nadobudlo právoplatnosť 7. decembra 2017. Keďže sťažovateľ namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 26. januára 2018, t. j. v čase, keď k porušovaniu označených práv už nemohlo dochádzať a jeho právna neistota už nemohla trvať, ústavný súd sťažnosť aj v tejto časti v súlade s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Sťažnosť sťažovateľa odmietol.</p>
<p>použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov</p>	
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>klúčové slová</p>	<p>práva a slobody – základné ľudské práva a slobody-právo vlastníť majetok práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na spravodlivý proces</p>

	advokát, advokácia-náhrada trov právneho zastúpenia aplikácia právnych noriem-súladná práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na prerokovanie veci - bez zbytočných prietahov advokát, advokácia-odmena advokáta
--	---

spisová značka	II. ÚS 159/2018
populárny názov	Nezaplatenie súdneho poplatku
sudca spravodajca	Jana Laššáková
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	22.03.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Platobná nedisciplína účastníka konania je už sama osebe očividne nežiaduca okrem iného preto, lebo všeobecné súdy v ich agende zbytočne zaťažuje a ak účastník konania v tejto nedisciplíne napriek výzve a upozorneniu na procesné dôsledky spojené s nedodržaním výzvy pokračuje, ide o konanie (opomenutie), za ktoré musí niesť procesnú zodpovednosť, najmä ak bola lehota ustanovená všeobecným súdom dostatočná.
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka bola ako žalobkyňa stranou civilného sporového konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 18 C 118/2016, v ktorom sa domáhala proti žalovanej určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti.</p> <p>Okresný súd výzvou z 15. marca 2016, ktorá bola sťažovateľke doručená 31. marca 2016, vyzval sťažovateľku na zaplataenie súdneho poplatku za žalobu vo výške 99,50 € v lehote desiatich dní. Sťažovateľka súdny poplatok nezaplatila a podaním z 11. apríla 2016 požiadala o oslobodenie od súdnych poplatkov. Okresný súd jej doručil 29. apríla 2016 tlačivo pre zdokladovanie jej majetkových a zárobkových pomerov. Pretože sťažovateľka okresnému súdu vyplnené tlačivo nezaslala, okresný súd jej uznesením č. k. 180118/2016-115 z 15. júna 2016 oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznal. Uznesenie okresného súdu bolo potvrdené uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 8 Co 607/2016-124 z 31. januára 2017. Následne bola sťažovateľke znova zasielaná výzva na zaplataenie súdneho poplatku v lehote desiatich dní, avšak tentoraz už jej právnenmu zástupcovi, pričom mu bola doručená 25. apríla 2017.</p> <p>Okresný súd uznesením č. k. 18 C 118/2016-130 z 3. júla 2017 vydaným vyšším súdnym úradníkom konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku zastavil a žalovanej náhradu trov konania nepriznal. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka č. k. 18 C 118/2016-130 z 3. júla 2017 podala sťažovateľka sťažnosť, ktorou žiadala uznesenie zrušiť. Dôvodila tým, že nie je namieste aplikácia zákona o súdnych poplatkoch v znení účinnom od 1. júla 2017 [t. j. v znení zákona č. 152/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a rísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení neskorších predpisov (ďalej len „novela“)], pretože výzva súdu na zaplataenie súdneho poplatku za žalobu z 15. marca 2016 jej bola doručená 31. marca 2016, a teda aj lehota na jeho zaplataenie uplynula pred 1. júlom 2017. Sťažovateľka ďalej uviedla, že 12. apríla 2017 a 23. júna 2017 vykonala platby na účet súdu, avšak vzhľadom na množstvo sporov v obdobných veciach sťažovateľka uviedla nesprávne identifikačné údaje platby súdneho poplatku za žalobu vo veci sp. zn. 18 C 118/2016. Sťažovateľka teda súdny poplatok uhradila a v čase rozhodovania okresného súdu o zastavení konania mohol mať okresný súd vedomosť o tejto platbe, ktorá jej nebola vrátená.</p> <p>O sťažnosti rozhodol sudca okresného súdu uznesením č. k. 18 C 118/2016-140</p>

	<p>z 23. októbra 2017 tak, že sťažnosť sťažovateľky zamietol a rozhodol, aby jej bol vrátený krátený súdny poplatok vo výške 92,80 € prostredníctvom Centrálnej elektronickej evidencie súdnych poplatkov – Slovenskej pošty, a. s., po právoplatnosti uznesenia. Sťažnosť sťažovateľky považoval za nedôvodnú a postup vyššieho súdneho úradníka za správny. Sťažovateľka bola povinná súdny poplatok za žalobu zaplatiť spolu s podanou žalobou, prípadne na výzvu súdu, v ktorej bola poučená o tom, že ak nebude súdny poplatok zaplatený v určenej lehote v správnej výške, súd konanie zastaví. Zastavenie konania bolo nevyhnutným následkom nečinnosti sťažovateľky pri plnení poplatkovej povinnosti. Vo vzťahu k námietke sťažovateľky, podľa ktorej na vec nemožno aplikovať zákon o súdnych poplatkoch v znení po jeho novelizácii s účinnosťou od 1. júla 2017, sudca okresného súd uviedol, že súd má pri rozhodovaní povinnosť postupovať v zmysle platných právnych predpisov, a preto vydal uznesenie v zmysle právnej úpravy týkajúcej sa zastavenia konania z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku za žalobu v znení a v čase rozhodovania, pretože zákon o súdnych poplatkoch neobsahuje prechodné ustanovenia k zmenám, ktoré nastali s účinnosťou od 1. júla 2017. Účinná právna úprava neumožňuje sťažovateľke využiť možnosť zaplatiť súdny poplatok za žalobu v lehote na podanie odvolania (ako tomu bolo do 30. júna 2017).</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Ústavný súd sa zaoberal najprv tou časťou sťažnosti, ktorá smeruje proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka okresného súdu č. k. 18 C 118/2016-130 z 3. júla 2017, ktorým bolo zastavené konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku za žalobu. Preskúvanie jeho postupu zveruje Občiansky súdny poriadok v tomto prípade sudcovi, ktorému patrí posúdiť, či sťažnosť sťažovateľky bola dôvodná a rozhodnúť o nej. Sudca okresného súdu o sťažnosti sťažovateľky rozhodol uznesením č. k. 18 C 118/2016-140 z 23. októbra 2017 tak, že sťažnosť sťažovateľky zamietol. Ústavný súd preto sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci.</p> <p>Odlíšna je situácia vo vzťahu k uzneseniu sudcu okresného súdu č. k. 18 C 118/2016-140 z 23. októbra 2017, v prípade ktorého je právomoc ústavného súdu daná. Ústavný súd však dospel k záveru, že v tejto časti je sťažnosť zjavne neopodstatnená.</p> <p>Ako zo sťažnosti sťažovateľky a z k nej pripojených príloh vyplýva, na zaplatenie súdneho poplatku v lehote desiatich dní bola okresným súdom vyzvaná výzvou, ktorá jej bola riadne doručená 31. marca 2016. Sťažovateľka si svoju povinnosť zaplatiť súdny poplatok v súdom stanovenej lehote riadne nespĺnila. Okresný súd vyšším súdnym úradníkom v tejto situácii po nadobudnutí účinnosti novely konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku zastavil a sudca okresného súdu sťažnosť sťažovateľky proti tomuto rozhodnutiu zamietol s odôvodnením, podľa ktorého je povinný postupovať v súlade so zákonom o súdnych poplatkoch v znení účinnom po 1. júli 2017, pričom na skutočnosti, ktoré nastali po uplynutí lehoty na zaplatenie súdneho poplatku, neprihliada (§ 14 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch). Podľa názoru sťažovateľky je tento právny názor okresného súdu založený na ústavne neprípustnom porušení zákazu retroaktivity, pričom sťažovateľka za ústavne konformný postup považuje aplikovanie právnej úpravy v znení účinnom do 30. júna 2017.</p> <p>Ústavný súd vo svojich rozhodnutiach už opakovane konštatoval, že základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy všeobecný súd nemôže porušiť, ak koná vo veci v súlade s procesno-právnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní (II. ÚS 122/05, III. 591/2013). Podľa judikovaného názoru ústavného súdu o ústavne významnej neprímeranosti pri právno-aplikačnej činnosti možno uvažovať len vtedy, ak</p>

aplikovaná právna norma dáva konajúcemu orgánu verejnej moci priestor na úvahu pri skúmaní splnenia podmienok hypotézy, dispozície alebo sankcie. Naopak, ak konajúci orgán verejnej moci nemá právnu normou vytvorený žiaden diskrečný priestor a pri zistení splnenia podmienok jej hypotézy je povinný vyvodiť jediný možný právny následok, potom možno hovoriť už len o neproporcionalite právnej úpravy tvoriacej právny základ na konanie orgánu verejnej moci, a nie o neproporcionalite aplikácie práva (III. ÚS 575/2012).

K imanentným znakom právneho štátu neodmysliteľne patrí požiadavka právnej istoty a ochrany dôvery občanov v právny poriadok, súčasťou čoho je aj zákaz spätného (retroaktívneho) pôsobenia právnych predpisov, resp. ich ustanovení. V súlade s nálezom ústavného súdu (sp. zn. PL. S 36/95 z 3. apríla 1996) súčasťou ochrany dôvery občanov v právny poriadok je i zákaz spätného (retroaktívneho) pôsobenia právnych predpisov, resp. ich ustanovení. V podmienkach demokratického štátu, kde vládnu zákony, a nie subjektívne predstavy ľudí, jednoznačne vyplýva záver, že právny predpis, resp. jeho ustanovenia pôsobia iba do budúcnosti, a nie do minulosti. Z tohto všeobecného pravidla je však možné vyvodiť výnimky rôznej povahy a intenzity, odôvodnené mierou ospravedlnenia zásahov do už existujúcich právnych vzťahov, nachádzajúce sa na rozhraní pravej a nepravej retroaktivity.

Ústavný súd už vo viacerých rozhodnutiach (napr. I. ÚS 238/04) vyslovil, že právna teória rozoznáva retroaktivitu pravú a nepravú. Pravá retroaktivita zahŕňa prípady, keď právna norma reglementuje i vznik právneho vzťahu a nároky z neho vzniknuté pred jej účinnosťou (teda o pravé spätné pôsobenie nového zákona ide vtedy, keď pôsobí aj pre minulé dobu). Nepravá retroaktivita spočíva v tom, že právne vzťahy hmotného i procesného práva, ktoré vznikli za platnosti práva starého, sa spravujú zásadne týmto právom, a to až do doby účinnosti práva nového. Po jeho účinnosti sa však riadi právom novým (teda o nepravom spätnom pôsobení hovoríme vtedy, keď nový zákon nariaďuje, že má byť použitý i na staré právne pomery už založené, ale iba od doby, keď začína pôsobnosť nového zákona, alebo ešte od neskoršej doby; mutatis mutandis PL. ÚS 38/99). Pokiaľ ide o nepravú retroaktivitu, všeobecne v prípadoch stretu starej a novej právnej normy platí nepravá retroaktivita, t. j. od účinnosti novej právnej normy sa i právne vzťahy vzniknuté podľa zrušenej právnej normy riadia právnu normou novou. Pri nepravej retroaktivite zákonodarca uznáva právne skutočnosti, na základe ktorých podľa predchádzajúcej právnej normy došlo ku vzniku určitých právnych vzťahov. O nepravú retroaktivitu môže ísť napriek tomu, že zákonodarca prípadne novým právnym predpisom zároveň s účinnosťou do budúcnosti prinesie určité zmeny aj tých práv (alebo povinností), ktoré vznikli za platnosti skoršieho zákona.

Pretože vo veci sťažovateľky nešlo o prípad, v ktorom by aplikované normy dávali okresnému súdu priestor na úvahu pri skúmaní naplnenia hypotézy a dispozície týchto noriem, okresný súd pri nevytvorení takéhoto diskrečného priestoru musel vyvodiť taký (jediný možný) právny následok, ktorý obsiahol do sťažovateľkou napadnutého rozhodnutia. Pretože bolo povinnosťou sudcu vo veci sťažovateľky aplikovať platný a účinný právny predpis a sudca takto i postupoval, nemožno prisvedčiť sťažovateľke, ktorá v jeho postupe vidí porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu.

Ústavný súd ďalej poznamenáva, že v konaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je oprávnený rozhodnúť (v prípade, že sťažnosť spĺňa všetky zákonom ustanovené podmienky), či konaním, opomenutím alebo iným aktom označeného orgánu verejnej moci došlo k porušeniu jej základného práva alebo slobody, nie je však v jeho rámci súčasne oprávnený posudzovať súlad právneho predpisu s právnym predpisom vyššej právnej sily alebo medzinárodnou zmluvou a v závislosti od výsledku takéhoto posúdenia následne rozhodnúť o porušení základného práva alebo slobody sťažovateľa. Nemennosť pravidla, podľa ktorého v rámci konaní o individuálnej ochrane základných práv alebo slobôd pred ústavným súdom nemožno konať o súlade právnych predpisov, ústavný súd viackrát potvrdil aj vo svojej najnovšej

	<p>judikatúre, keďže za zjavne neopodstatnenú je potrebné považovať sťažnosť, v rámci ktorej by bolo potrebné uskutočniť konanie, na ktoré ústavný súd nie je oprávnený, hoci inak by toto konanie (a za splnenia príslušných procesných podmienok) mohol uskutočniť ako samostatné konanie a na základe návrhu oprávnenej osoby (m. m. I. ÚS 40/00, II. ÚS 33/00, II. ÚS 48/00, II. ÚS 19/01). V konaní o sťažnosti tak ústavnému súdu nepatrí posudzovať ani neproporcionalitu právnej úpravy tvoriacej právny základ rozhodnutia okresného súdu vo veci sťažovateľky.</p> <p>Pre úplnosť ústavný súd na margo postupu sťažovateľky v konaní pred okresným súdom dodáva, že sa stotožňuje s názorom vysloveným v náleze Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. III. ÚS 59/2000 zo 16. marca 2000, podľa ktorého platobná nedisciplína účastníka konania je už sama osebe očividne nežiaduca okrem iného preto, lebo všeobecné súdy v ich agende zbytočne zaťažuje a ak účastník konania v tejto nedisciplíne napriek výzve a upozorneníu na procesné dôsledky spojené s nedodržaním výzvy pokračuje, ide o konanie (opomenutie), za ktoré musí niesť procesnú zodpovednosť, najmä ak bola lehota ustanovená všeobecným súdom dostatočná.</p> <p>Vzhľadom na všetky tieto dôvody ústavný súd konštatuje, že právne závery formulované sudcom okresného súdu nenesú podľa názoru ústavného súdu žiadne prvky arbitrárnosti, ktoré by mali byť korigované v konaní pred ústavným súdom a ktoré by mohli pre nedostatok primeranej reakcie zo strany okresného súdu zakladať ústavnú neudržateľnosť napadnutého rozhodnutia. Sťažnosť v tejto časti preto odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEK a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	<p>poplatok-nezaplatenie práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na spravodlivý proces práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu poplatok-súdny</p>

spisová značka	II. ÚS 185/2018
populárny názov	Prípustnosť dovolania v exekučných veciach
sudca spravodajca	Sergej Kohut
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	12.04.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	<p>Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1</p>
analytická právna veta	Aplikovať § 202 ods. 4 Exekučného poriadku (nepripustnosť dovolania a dovolania generálneho prokurátora proti uzneseniu v exekučnom konaní) je nevyhnuté, ak sú kumulatívne splnené dve podmienky. Dovolanie musí byť podané (dovolacie konanie začaté) a zároveň rozhodnutie, proti ktorému dovolanie smeruje, musí byť vydané za účinnosti „novej“ procesnej úpravy Exekučného poriadku účinnej od 1. apríla 2017.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ ako povinný v exekučnom konaní podal 10. októbra 2014 návrh na zastavenie exekúcie vedenej na Okresnom súde Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 3 Er 250/2007 podľa § 57 ods. 1 písm. f) zákona Národnej rady

	<p>Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) z dôvodu, že po vydaní exekučného titulu zaniklo právo ním priznané, a to započítaním vzájomných pohľadávok z 8. januára 2007 k 14. decembru 2004.</p> <p>Okresný súd uznesením č. k. 3 Er 250/2007-743 z 23. júla 2015 zamietol návrh sťažovateľa na zastavenie exekúcie a podľa tvrdenia sťažovateľa bez riadneho odôvodnenia podstatnej námietky uvedenej v návrhu skonštatoval, že sťažovateľ nepreukázal zánik práva vymáhaného v exekučnom konaní vzájomným započítaním pohľadávok. S tým sa na základe odvolania sťažovateľa stotožnil aj krajský súd uznesením č. k. 21 CoE 191/2016- 1024 z 30. mája 2017, ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu, a v poučení svojho uznesenia uviedol, že proti jeho rozhodnutiu – ako rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to pripúšťa zákon v zmysle § 419 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Sťažovateľ podal proti uzneseniu krajského súdu dovolanie zo 7. septembra 2017 podľa § 420 písm. f) CSP, pretože podľa jeho názoru sa krajský súd nevysporiadal s novovzniknutým právnym stavom, a to začatím konkurzného konania proti pôvodne povinným v I. a II. rade, a tiež podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.</p> <p>Najvyšší súd uznesením sp. zn. 6 ECdo 26/2017 z 29. novembra 2017 odmietol dovolanie sťažovateľa z dôvodu, že podľa § 202 ods. 4 Exekučného poriadku účinného od 1. apríla 2017 dovolanie ani dovolanie generálneho prokurátora proti uzneseniu v exekučnom konaní nie je prípustné.</p> <p>Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namietal arbitrárnosť odmietnutia dovolania najvyšším súdom, keďže z § 243h ods. 1 prvej vety prechodných ustanovení Exekučného poriadku účinného od 1. apríla 2017, ktoré boli prijaté zákonom č. 2/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení neskorších predpisov, vyplýva, že „Ak tento zákon v § 243i až 243k neustanovuje inak, exekučné konania začaté pred 1. aprílom 2017 sa dokončia podľa predpisov účinných do 31. marca 2017.“. Exekučné konanie sťažovateľa sa začalo 28. februára 2007 – doručením návrhu na vykonanie exekúcie súdному exekútorovi, z čoho vyplýva, že exekučné konanie proti sťažovateľovi začalo pred 1. aprílom 2017. Podľa sťažovateľa teda najvyšší súd nesprávne použil ustanovenie Exekučného poriadku vylučujúce dovolanie, pretože toto ustanovenie sa na dané exekučné konanie nevzťahovalo. Exekučný poriadok účinný do 31. marca 2017 neobsahoval právnu úpravu, ktorá by vylučovala prípustnosť podania dovolania proti uzneseniu vydanému v exekučnom konaní, čo podľa sťažovateľa vyplýva aj z poučenia uznesenia krajského súdu č. k. 21 CoE 191/2016-1024 z 30. mája 2017.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Najvyšší súd v napadnutom uznesení uviedol, že podľa § 202 ods. 4 Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017 dovolanie ani dovolanie generálneho prokurátora proti uzneseniu vydanému v exekučnom konaní nie je prípustné a že „Novela Exekučného poriadku vykonaná zákonom č. 2/2017 Z. z. modifikovala spôsobilý predmet dovolania ako jednej z objektívnych podmienok jeho prípustnosti tak, že vylúčila prípustnosť dovolania voči uzneseniam vydaným v exekučnom konaní. V prechodnom ustanovení vo vzťahu k opravným konaniam, teda ani k dovolaciemu konaniu, neurčila žiadne pravidlo. Je preto potrebné vychádzať z princípu jej okamžitej aplikability. V preskúmvanej veci sa z obsahu spisu podáva, že rozhodnutie odvolacieho súdu bolo v rámci exekučného konania vydané a dovolacie konanie začaté už za účinnosti novej právnej úpravy. Na toto dovolacie konanie, z hľadiska prípustnosti dovolania, bolo</p>

potrebné aplikovať právnu úpravu Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017, ktorá vylúčila prípustnosť dovolania proti uzneseniu vydanému v exekučnom konaní. Dovolanie podané povinným proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktoré bolo vydané v exekučnom konaní, je preto bez ďalšieho neprípustné.“. V zmysle uvedeného najvyšší súd dovolanie sťažovateľa podľa § 447 písm. c) CSP ako neprípustné odmietol.

K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu

Podstata sťažnosti proti uzneseniu najvyššieho súdu spočíva v tvrdení sťažovateľa, že najvyšší súd nesprávne aplikoval časovú pôsobnosť ustanovenia § 202 ods. 4 Exekučného poriadku účinného od 1. apríla 2017, ktoré sa vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu nemalo použiť.

Najvyšší súd poukázal na to, že § 202 ods. 4 Exekučného poriadku v prechodnom ustanovení vo vzťahu k opravným konaniam, teda ani k dovolaciemu konaniu, neurčil žiadne pravidlo a keďže uznesenie krajského súdu, ako aj uznesenie najvyššieho súdu boli vydané už za jeho účinnosti, je potrebné vychádzať z princípu jeho okamžitej aplikability.

Ústavný súd uvádza, že najvyšší súd v súvislosti s okamžitou aplikabilitou § 202 ods. 4 Exekučného poriadku viacerými rozhodnutiami (napr. sp. zn. 6 ECdo 3/2017, 6 ECdo 7/2017, 6 ECdo 9/2017, 6 ECdo 11/207, 6 ECdo 13/2017 a najmä sp. zn. 5 6 ECdo 15/2017, ktoré bolo uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 2/2018) judikoval, že jej použitie je nevyhnuté, ak sú kumulatívne splnené dve podmienky. Dovolanie musí byť podané (dovolacie konanie začaté) a zároveň rozhodnutie, proti ktorému dovolanie smeruje, musí byť vydané za účinnosti „novej“ procesnej úpravy Exekučného poriadku účinnej od 1. apríla 2017.

Najvyšší súd (v uznesení sp. zn. 6 ECdo 15/2017 z 27. septembra 2017) uviedol, že ak by sa prípustnosť dovolania v exekučných veciach posudzovala len podľa toho, či bolo dovolanie podané za účinnosti „novej“ úpravy, bolo by dovolanie podané za jeho účinnosti bez ďalšieho neprípustné, a preto konštatoval, že „Vzhľadom na povinnosť ústavne konformného výkladu pri riešení tejto otázky, a teda vzhľadom na rešpektovanie ústavných princípov dôvery v platné právo a legitímneho očakávania ako aj dôvery v správnosť aktov orgánov verejnej moci, vrátane v nich obsiahnutého poučenia o možnosti opravných prostriedkov, považoval dovolací súd za správne, aby sa prípustnosť dovolania posudzovala podľa právnej úpravy platnej v čase vydania dovolaním napadnutého rozhodnutia.“.

Ústavný súd uvádza, že účelom princípu okamžitej aplikability procesných noriem, teda použiteľnosti „nových“ procesných ustanovení na konania začaté a prebiehajúce podľa „starej“ úpravy, je zabezpečiť taký procesný priebeh jednotlivých konaní, ktorý nepripúšťa alternatívne a v dôsledku toho sporné výklady pre časovú pôsobnosť príslušných predpisov alebo ich jednotlivých ustanovení.

Ústavný súd považuje v zmysle uvedeného spôsob, akým najvyšší súd odôvodnil aplikovanie „nového“ ustanovenia o dovolaní v Exekučnom poriadku, za ústavne konformný a konštatuje, že mu nemožno vytknúť vady, ktoré by viedli k porušeniu práv vyplývajúcich z čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, prípadne čl. 6 ods. 1 dohovoru. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je ústavne udržateľné a podľa ústavného súdu mu nemožno vyčítať svojvoľnosť či neodôvodnenosť, ktorá by mala za následok arbitrárnosť napadnutého uznesenia. Ústavný súd odmietol sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl.

	<p>36 ods. 1 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu</p> <p>Splnomocnenie udelené advokátovi na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom (ako obligatórna náležitosť návrhu na začatie konania pred ústavným súdom v zmysle § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde) nebolo udelené na zastupovanie vo veci namietaného porušenia sťažovateľom označených práv napadnutým uznesením krajského súdu, ale len na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom v rozsahu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu. V tejto časti ústavný súd odmietol sťažnosť pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Sťažnosť sťažovateľa odmietol.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov
klúčové slová	dovolenie-prípustnosť exekúcia-exekučné konanie

Nález - priet'ahy:

spisová značka	II. ÚS 482/2017
populárny názov	Extrémne priet'ahy v konaní o určení otcovstva
sudca spravodajca	Ludmila Gajdošíková
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	20.12.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 2 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov
analytická právna veta	Pri rozhodovaní o porušení práva na prejednanie veci v primeranej lehote berie ESELP do úvahy významnosť veci z pohľadu sťažovateľa a vytvoril tri druhy rýchlosti, a to primeranú, osobitnú a výnimočnú. Výnimočnú rýchlosť pritom ESELP vyžaduje pri rozhodovaní vecí týkajúcich sa rodičovských práv.
skutkový stav a základné fakty	Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľky sú ako navrhovateľky účastníčkami konania v právnej veci určení otcovstva a určení výživného na (v tom čase maloletú sťažovateľku v 2. rade) proti odporcovi. Návrh vo veci bol podaný okresnému súdu 22. júla 1993.
z odôvodnenia	Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESELP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07). Ústavný súd hodnotil postup okresného súdu v napadnutom konaní a jeho

jednotlivé procesné úkony podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, pokiaľ ide o úkony vykonané do 30. júna 2016. Vychádzajúc z toho, že okresný súd v napadnutom konaní meritórne rozhodol a odporca podal proti rozsudku okresného súdu odvolanie a žiadosť o odpustenie zmeškania lehoty – a takto nie je zrejmé, či napadnuté konanie je právoplatne skončené ústavný súd nad rámec veci poukazuje na to, že 1. – júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CMP“). Podľa § 395 ods. 1 CMP ak § 396 neustanovuje inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Postup okresného súdu v napadnutom konaní od 1. júla 2016 bolo takto potrebné hodnotiť aj podľa ustanovení Civilného mimosporového poriadku a tiež podľa ustanovení zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

Pokiaľ ide o prvé kritérium, ktoré ústavný súd zohľadňuje pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd uvádza, že v napadnutom konaní a konalo o návrhu na určenie otcovstva voči sťažovateľke v 2. rade. Z právneho hľadiska predmetnú vec možno považovať za bežnú agendu rozhodovania všeobecných súdov, v prejednávacom prípade možno identifikovať prvok skutkovej zložitosti – skutočnosť, že odporca sa prevažne zdržiaval v Spolkovej republike Nemecko – s čím bola spojená potreba doručovať do zahraničia, vykonať niektoré procesné úkony prostredníctvom dožiadaného súdu v zahraničí a taktiež preložiť niektoré dokumenty do nemeckého jazyka. Napriek tomu táto skutková okolnosť nemôže ospravedlniť celkovú dĺžku napadnutého konania.

Vychádzajúc z predmetu napadnutého konania – určenia otcovstva – ústavný súd považuje za potrebné osobitne pripomenúť, že EŠP „berie do úvahy významnosť veci z pohľadu sťažovateľa a vytvoril tri druhy rýchlosti, a to primeranú, osobitnú a výnimočnú. Výnimočnú rýchlosť vyžaduje Súd pri rozhodovaní vecí týkajúcich sa rodičovských práv...“ [Svák, J. a kolektív. Advokát pred európskymi súdmi (praktický sprievodca). Poradca podnikateľa spol. s r. o., 2004. s. 43]. Z tohto pohľadu postup okresného súdu – ktorý prvýkrát meritórne rozhodol po 23 rokoch – nesvedčí o snahe o výnimočnú rýchlosť rozhodovania v konaní s takýmto mimoriadne citlivým predmetom.

V rámci druhého kritéria ústavný súd hodnotil správanie sťažovateľiek ako účastníčok napadnutého konania. Ústavný súd dospel k záveru, že správanie sťažovateľiek neprispelo k predĺženiu napadnutého konania.

V súvislosti s posudzovaním postupu okresného súdu ústavný súd vychádzal z vyžiadaného spisu a z prehľadu úkonov obsiahnutého vo vyjadrení predsedu okresného súdu z 20. septembra 2017, ktorý zodpovedal obsahu spisu. V tomto smere poukazuje ústavný súd na to – bez potreby analyzovať prípadné obdobia nečinnosti – že napadnuté konanie sa vyznačuje výrazným neefektívnym postupom okresného súdu, o čom svedčí predovšetkým skutočnosť, že v napadnutom konaní okresný súd prvýkrát meritórne rozhodol rozsudkom z 2. decembra 2016, t. j. po uplynutí 23 rokov. Na predmetnom rozsudku je vyznačené, že tento nadobudol právoplatnosť 21. februára 2017. V súdnom spise je odvolanie odporcu a jeho žiadosť o odpustenie zmeškania lehoty na podanie

	<p>odvolania. Príslušný odvolací súd o uvedenom odvolaní odporcu a jeho žiadosti v čase rozhodovania ústavného súdu nerozhodol. V napadnutom konaní o určenie otcovstva takto okresný súd prvýkrát rozhodol po 23 rokoch, čo ústavný súd považuje za ústavne neakceptovateľné (napr. m. m. IV. ÚS 127/08, IV. ÚS 383/08, IV. ÚS 82/2010, IV. ÚS 535/2013).</p> <p>Ústavný súd tiež považuje za potrebné poukázať na to – vychádzajúc z odôvodnenia rozsudku okresného súdu č. k. 10 C 1281/1993-270 z 2. decembra 2016 – že okresný súd určil, že odporca je otcom sťažovateľky v 2. rade, a to na základe tretej domnienky otcovstva podľa zákona č. 94/1963 Zb. Zákon o rodine v znení neskorších predpisov. V tomto smere sa javí byť relevantné, že zo súdneho spisu okresného súdu vyplýva, že sťažovateľka v 1. rade uviedla rozhodujúce skutočnosti v návrhu na začatie konania z 22. júla 1993. Tieto skutočnosti následne upresnila na výsluchu 27. októbra 1993. Dňa 13. februára 1996 bol okresnému súdu doručený znalecký posudok znalca z odboru zdravotníctva, odvetvia gynekológie a pôrodnictva, v ktorom znalec odpovedal na otázku okresného súdu, kedy došlo k oplodňujúcej súložii. Následne odporca počas výsluchu 6. decembra 2007 pripustil pohlavný styk so sťažovateľkou v 1. rade a označil aj jeho čas. Z odôvodnenia predmetného rozsudku vyplýva, že výsluchy sťažovateľky v 1. rade a odporcu a tiež znalecký posudok doručený okresnému súdu 13. februára 1996 tvorili základ pre výrok o určenie otcovstva. Z tohto pohľadu nemožno akceptovať obranu okresného súdu, že k celkovej dĺžke konania prispel aj odporca, ktorý odmietal poskytnúť biologický materiál na analýzu DNA, keďže tieto zistenia netvorili podklad rozsudku z 2. decembra 2016. Nemožno akceptovať ani obranu okresného súdu, že na predĺžení napadnutého konania sa podieľali aj zmeny zákonných sudcov, pretože tieto okolnosti v oblasti výkonu spravodlivosti nemožno pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania (porovnaj napr. IV. ÚS 751/2013, II. ÚS 13/2015, I. ÚS 647/2016).</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Základné právo sťažovateľiek na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 1281/1993 porušené boli.</p> <p>Okresnému súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 1281/1993 prikazuje, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov.</p> <p>Sťažovateľke v 1. rade priznal finančné zadost'učinenie v sume 8 000 € (slovom osemtisíc eur) a sťažovateľke v 2. rade priznal finančné zadost'učinenie v sume 12 000 € (slovom dvanásťtisíc eur), a náhradu trov konania.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov</p>	
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>klúčové slová</p>	<p>prietahy v konaní-extrémne dieťa-určenie otcovstva (domnienky otcovstva) prietahy v konaní-neeфекtívny postup otcovstvo-určenie otcovstva (domnienky otcovstva) práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na prerokovanie veci - bez zbytočných prietáhov prietahy v konaní-nečinnosť</p>

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.